

Geachte meneer/mevrouw,

Ik geef graag mijn reactie op het nieuwe wetsvoorstel over thuisonderwijs en de vrijstelling op schoolplicht. Hoewel ik begrijp dat er behoefte is aan een nieuwe wet over deze onderwerpen denk ik dat er op dit moment belangrijke punten en inzichten gemist worden.

Als eerst wil ik graag aangeven dat ik het verdrietig vind om te zien dat het nieuwe voorstel geschreven is met een duidelijk negatief vooroordeel over thuisonderwijs. Ouders die zich beroepen op hun recht op vrijstelling zijn in mijn ervaring ouders die goed nadenken over de keuzes die ze maken voor hun kinderen, hier veel onderzoek naar doen en zorgvuldig overwegingen maken. Deze ouders hebben mijns inziens absoluut het beste voor met hun kinderen en zijn goed in staat thuisonderwijs te verzorgen. Helaas zijn we in Nederland gewend om iets dat afwijkt van de norm als iets negatiefs te zien, terwijl juist daar mooie initiatieven ontstaan.

Het is prachtig dat we in Nederland een goed opgezet schoolsysteem hebben, maar dit betekent niet dat dit bij ieder kind en ieder gezin past, of dat alternatieven minder goed zijn. We hebben in Nederland de 'wet passend onderwijs'. Een mooi idee, maar helaas zie ik als leerkracht in het basisonderwijs dat dit niet haalbaar is. Een klas met 30 unieke kinderen, in de toekomst wellicht meer, betekent dat je ideaal gezien 30 unieke strategieën, benaderingen, afspraken en leerlijnen zou willen. Met een volgepakt lesprogramma is dit onmogelijk. Hierdoor zie ik in mijn werk veel kinderen die niet het onderwijs genieten dat zij verdienen. Thuisonderwijs is het ultieme passend onderwijs. Ouders kunnen hun dag volledig afstemming op de behoefte, leerlijn en interesses van de kinderen. Als we streven naar passend onderwijs, zouden we het thuisonderwijs juist toe moeten juichen, zeker in combinatie met een oplopend lerarentekort.

Op dit moment is het alleen mogelijk om thuisonderwijs te geven voor ouders van wie hun kinderen nog nooit naar school zijn geweest. Dit terwijl er talloze kinderen zijn die vastlopen in het reguliere onderwijs, ongelukkig worden van het naar school (moeten) gaan of simpelweg niet passen in het schoolsysteem. Voor hen draagt het naar school gaan helemaal niet bij aan een gezonde ontwikkeling. Deze groep is veel groter dan alleen de kinderen die aanspraak kunnen maken op vrijstelling onder 5a. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is om van thuisonderwijs een erkende onderwijsvorm te maken en dit beschikbaar te maken voor iedereen. Dit zal heel veel kinderen goed doen. Nederland is een vrij land, we zouden vrij moeten zijn om als gezin zelf te kiezen welke vorm van onderwijs bij ons past en we aan onze kinderen willen geven.

Waar ik van schrok in het nieuwe wetsvoorstel zijn de verplichte toetsen die kinderen een aantal keer zouden moeten maken. In het onderwijs speelt al lang de vraag of het toetsen van kinderen wel de juiste manier is om de voortgang en ontwikkeling van leerlingen te volgen en wordt veel gesproken over de negatieve impact van het toetsen van kinderen. Binnen het basisonderwijs is er dan ook een grote beweging richting minder toetsen. Met uitzondering van de eindtoets, zijn deze in het basisonderwijs dan ook niet verplicht. Als leerkracht met een volle klas zijn toetsen natuurlijk een handige methodiek om voortgang te monitoren. Als thuisonderwijsgezin denk ik echter niet dat toetsen nodig zijn om te weten hoe het met je kind gaat. Ik verwacht dat deze alleen maar negatieve gevolgen gaan hebben op het welzijn van kinderen. Vraag ouders om de ontwikkeling van hun kinderen bij te houden op een manier die bij hen past (zoals basisscholen deze vrijheid ook hebben) en bespaar kinderen de grote stress en prestatiedruk die bij zo'n toets hoort.

Volgens het nieuwe wetsvoorstel moeten ouders een 'verklaring van geen bezwaar' krijgen voordat zij zich kunnen beroepen op hun recht op vrijstelling. Ik denk dat dit verkeerd is. Je vraagt ouders zich te bewijzen het onderwijs voor hun kinderen op de juiste manier vorm te kunnen geven voordat

ze dat gedaan hebben. Geef ouders het vertrouwen en zorg daarna dat deze gezinnen redelijkerwijs in beeld worden gehouden. Een aantal voorwaarden waar ouders aan moeten voldoen voor de verklaring van geen bezwaar vind ik meer dan onredelijk. Zo zouden ouders aan moeten kunnen tonen dat ze pedagogisch en didactisch bekwaam zijn. Uit vele onderzoeken blijkt echter dat thuisonderwijskinderen het hartstikke goed doen, zowel op kennisgebied als op de sociale ontwikkeling. Het opleidingsniveau van de ouders is hierbij weinig relevant. Thuisonderwijsouders denken goed na over het onderwijs en verzorgen dit met veel liefde. Ik vind dat we ons niet zo druk moeten maken over het aantonen van pedagogische en didactische bekwaamheid. Vergeet niet dat we ouders ook niet om deze bekwaamheid vragen wanneer we allerlei huiswerkopdrachten vanuit school meegeven en we verwachten dat ouders hierbij helpen of wanneer de scholen sluiten door een pandemie. Ook toen zijn kinderen goed blijven ontwikkelen.

Volgens het wetsvoorstel moeten ouders een onderwijsplan schrijven. Er wordt echter helemaal niet duidelijk waar dit onderwijsplan aan moet voldoen. Er zijn vele onderwijsstromingen waarbij het maken van een onderwijsplan niet goed past. Neem de stroming 'unschooling'. Bij deze stroming volgen de ouders de ontwikkeling van het kind en zijn of haar interesses. Kinderen krijgen het vertrouwen om zelf aan te geven wanneer ze klaar zijn om het volgende te leren. Hierdoor ontstaat een enorme intrinsieke motivatie. De ouders bieden actief een rijke leeromgeving aan en zijn alert op de ontwikkeling en 'readiness' van de kinderen. Dit is slechts een voorbeeld van een situatie waarin een vooraf opgesteld onderwijsplan niet passend is.

Het Thuisonderwijs zou overwegend thuis moeten plaatsvinden. Wat een verdrietige toekomst is dat. Vele thuisonderwijsgezinnen zijn juist heel vaak op pad. Leren van het leven. Het beeld dat thuisonderwijs schooltje spelen aan de keukentafel is, is enorm bekrompen. Zoals ik al eerder benoemde zijn er vele stromingen binnen het thuisonderwijs, die er wat mij betreft allemaal mogen zijn. Daarvan zijn er maar weinig die het grootste deel van hun tijd aan de keukentafel zit. En wat als een gezin voor langere tijd op reis wil? Dit zijn juist de meest leerzame momenten. Het is toch alleen maar heel mooi dat er kinderen zijn die zulke kansen krijgen tijdens hun jeugd.

Ik begrijp dat er behoefte is om kinderen in beeld te hebben. Echter denk ik dat dit al zo is. Er is een grote sociale controle wanneer het komt tot thuisonderwijs, juist vanwege de vooroordelen. Er zijn in Nederland vele mogelijkheden om zorgen te uiten over een gezin of kinderen wanneer daar behoefte aan is. Wanneer formele controle nodig is, laten we dit dan vanuit een positieve instelling doen. Door mensen die expert zijn op het gebied van thuisonderwijs met een open houding in gesprek te laten gaan met gezinnen. Op deze manier kan hier een mooie samenwerking ontstaan. Niet door gesprekken met een leerplichtambtenaar of verplichte toetsen. Niet door het verlies op vrijstelling steeds boven het hoofd te hangen.

Ik hoop van harte dat u alle bezwaren in overweging neemt en in gesprek gaat met ervaringsdeskundigen op het vlak van thuisonderwijs. Er liggen hier zoveel kansen. Laten we er samen iets moois van maken.

Vriendelijke groet,

Suzan Luscuere